

Omvärldsanalys för arbetscentrum 2009-2010

Ett svagt 2009 och 2010 för en stark region

Den globala ekonomin har försvagats kraftigt och den svenska ekonomin har drabbats genom att det blivit svårare att exportera varor. Transportmedelsindustrin har drabbats hårdast men nedgången har spridit sig till övriga industrisektorn. Detta i sin tur har påverkat de privata tjänsteföretagen och även byggkonjunkturen har försvagats.

Hushållens tillit till sin egen ekonomi har försvagats vilket leder till minskad köplust och detta drabbar detaljhandeln samt hotell- och restaurangnäringen framöver.

Eftersom Stockholm är Sveriges finansiella centrum blir en nedgång inom den globala ekonomin alltid kännbar i huvudstaden. Bedömningen är att detta leder till en minskad sysselsättning och stadigt ökande arbetslöshet under 2009 som planar ut under 2010.

Andelen industriföretag är lågt i länet. Istället finns en hög andel företag inom privat tjänstenäring och sysselsättningsutvecklingen där har varit gynnsam en längre tid. Den stora befolkningen och omfattningen av företag i Stockholms län skapar underlag för en vid och omfattande varu- och tjänstemarknad som ständigt efterfrågar arbetskraft. Av samtliga nyanmäla platser i landet under 2009 fanns nästan en tredjedel i Stockholms län. Det ger en bild av storleken på länets arbetsmarknad.

Framtid

Sysselsättningen i länet bedöms minska vilket då också blir fallet för Tyresö. Företagen i regionen uppger en låg framtidstro gällande efterfrågan på deras varor och tjänster. Samtidigt har antalet lediga platser som anmäls till arbetsförmedlingarna i länet minskat under 2009. Stockholms arbetsmarknad har också drabbats av många varsel. Antalet personer som varslats om uppsägning har ökat kontinuerligt sedan juli månad. Detta ledde till att de senaste årens sysselsättningsuppgång övergick i en minskning under 2009.

Sysselsättningen bedöms minska inom alla branscher. På grund av den osäkerhet som råder på finansmarknaden världen över är dock prognosen förknippad med en viss osäkerhet när det gäller styrkan i sysselsättningsnedgången.

Stockholm och Uppsala tillhör fortfarande de län som har den lägsta arbetslösheten i riket. Tyresö ligger fortfarande bland de lägsta i länet men även vi dras naturligtvis med. Bristen på arbeten ökade inom flera yrken och nådde en hög nivå inom bygg och anläggning, delar av industrin och teknik- och datayrken. Utvecklingen har kommit alla regioner och de flesta grupper till del. Arbetslöshetens ökning väntas plana ut under 2010. Situationen är dock fortsatt svår för arbetssökande som ännu inte fått förankring på arbetsmarknaden, till exempel ungdomar med svag utbildningsbakgrund.

För de personer som har uppnått tidsgränsen i sjukförsäkringen finns sedan den 1 januari i år programmet Arbetslivsintroduktion hos Arbetsförmedlingen. Programmet arbetslivsintroduktion tar hänsyn till varje persons unika förutsättningar.

Arbetslivsintroduktion är en förberedande insats och den vänder sig till arbetssökande som är oklara över egna förutsättningar, möjligheter och krav på arbetsmarknaden och som därför behöver vägledning och stöd vid återgång till

arbete. Arbetsförmedlingen i Tyresö har tillfrågat arbetscentrum om platser för att hjälpa dessa personer med återinträdet på arbetsmarknaden.

Den 1 april 2010 bildas ett gemensamt förbund, Samordningsförbundet Östra Södertörn, av kommunerna Tyresö, Haninge, Nynäshamn, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen samt Stockholms läns landsting.

Verksamhetsidé

Samordningsförbundet Östra Södertörn ska möjliggöra en snabbare återgång till arbete och etablering på arbetsmarknaden genom att finansiera en gränsöverskridande samverkan mellan parterna

Visionen är att ta ett gemensamt grepp kring kommuninnevånarna som behöver stöd från flera myndigheter för att kunna återgå till arbete eller etablera sig på arbetsmarknaden.

KomAn-projektet som riktar sig till personer med funktionshinder och psykisk ohälsa går 2010 in i genomförandefasen. Projektidén bygger på samverkan mellan de fyra kommunerna och tanken är att vuxenutbildningen, arbetscentrum, socialförvaltningen, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och landstingets öppna psykiatriska vård gemensamt ska verka för att dessa personer ska komma ut i arbete.

De deltagande kommunerna, Tyresö, Nynäshamn, Haninge, Värmdö, ansvarar för var sin del av utvecklingsprojektet. Tyresö har fått ansvaret för APY - att genom arbetsplatsförlagd yrkesutbildning i samverkan med företag och organisationer ge kunskaper och färdigheter som renderar någon form av arbete. Projektet pågår under tre år.

Arbetsmarknadspolitiska utmaningar

Utvecklingen på arbetsmarknaden är fortsatt svag, men det finns tecken på att försämringen börjar plana ut. Både antalet lediga platser och antalet personer som får arbete ökar och antalet varsel är betydligt lägre än för ett år sedan. Registrerade arbetslösa vid Arbetsförmedlingen och antalet personer i program med aktivitetsstöd i Tyresö var i december sammantaget 871 personer. Det motsvarar 3,2 procent av arbetskraften. Motsvarande siffror för ett år sedan var 537 personer eller 2 procent av arbetskraften. Arbetslösheten bland unga är fortsatt hög. I åldern 18-24 år är 172 personer arbetslösa eller i program vilket motsvarar 5,0 procent. Arbetscentrum ska öka sin satsning på olika aktiviteter för denna grupp för att de snabbare ska komma i arbete eller studier.

Inträdet på arbetsmarknaden sker ofta genom tillfälliga anställningar och det är dessa jobb som försvinner först i en lågkonjunktur. Bland dem som har tillfälliga anställningar är ofta unga och utrikes födda överrepresenterade.

De som saknar gymnasieutbildning kommer även i fortsättningen ha svårt att hitta ett arbete medan de högskoleutbildade väntas beröras i mindre omfattning av den vikande marknaden. Samtidigt finns fortfarande arbetsgivare som uppger att de har svårt att hitta den kompetens och den arbetskraft de behöver. Utmaningar för länets arbetsmarknad blir därför att stötta de svaga grupperna och samtidigt tillgodose

arbetsgivarnas behov av arbetskraft. Detta är särskilt viktigt nu när många nyanlända invandrare är på väg in på länets arbetsmarknad.

Flyktingmottagning och invandring

Den aktuella migrationstrenden innebär att antalet asylsökande går ner samtidigt som fler vill komma till Sverige som anhöriga eller för att arbeta eller studera de närmaste åren. Minskningen av antalet asylsökande ska ses mot bakgrund av att Sverige 2007 hörde till de länder i västvärlden som tog emot flest asylsökande. Till bilden hör att antalet ensamkommande asylsökande barn och ungdomar ökar. De har under år 2009 kommit att utgöra en allt större andel av nya asylsökande. Det finns ett fortsatt behov av kommunplatser för denna kategori sökande.

Mycket talar för att antalet asylsökande i Sverige kommer att ligga kvar på en nivå mellan 20 000 och 25 000 årligen förutsatt att ingen särskild kris inträffar i vår omvärld. För åren 2009 och 2010 antas att 23 000 personer söker asyl årligen. År 2011 –2012 antas antalet minska något till 20 000 vardera året. Den förändring av antalet inkomna ärenden som görs i jämförelse med föregående prognos är att antalet arbetsmarknadsärenden skrivs ner ytterligare, främst som en följd av den vikande ekonomiska konjunkturen.

Tabell 1. Sammanställning avgjorda ärenden

År	2009	2010	2011	2012
Asyl	27 000	23 500	21 900	20 400
Återvändande	16 800	19 400	16 400	15 100
Arbete, besök och bosättning	176 000	176 500	165 000	167 000
Medborgarskap	24 000	36 000	40 000	30 000
Överklagade asyl/verkställighetshinder	27 500	25 300	23 100	20 800
Total	271 300	280 700	266 400	253 300

Det som också kan påverka oss är att man inom EU arbetar för en gemensam flyktingpolitik. Sverige har tagit emot 25% av alla flyktingar som kommer till EU och tanken är att det ska bli en jämnare fördelning. I Tyresö kommer vi att fortsätta ta emot flyktingar från andra invandrartäta kommuner i länet. I dagsläget har ett 70-tal asylsökande i kommunen, men troligtvis är det få av dessa som får stanna.

Ansvar för flyktingintroduktionen går 1 december 2010 över till Arbetsförmedlingen. De flyktingar kommunen tar emot fram till 30 november har kommunen ett fortsatt ansvar för tills de kommer i arbete och egen försörjning. Kommunen behåller sitt ansvar för ensamkommande flyktingbarn, gamla och sjuka flyktingar. Ansvar för boendet ligger också kvar på kommunen. Hur samarbetsformerna och finansieringen kommer att se ut är fortfarande inte helt klart.